

Národní programy na podporu SUMP (dále jen NSSP z anglického National SUMP Supporting Programme) působí na národní nebo regionální vládní úrovni, aby povzbuzovaly, podporovaly, vyžadovaly a/nebo poskytovaly pobídky městům a dalším místním vládám k implementaci SUMP. Země a regiony, které jsou známy dlouhou historií SUMP, jako Anglie, Francie, Katalánsko, Flandry, Slovinsko a do určité míry Švédsko, patří mezi země, které zavedly národní program podpory SUMP, často již mnoho let zpět. Je tedy zřejmé, že NSSP je spojen s dlouhodobější aktivitou v oblasti SUMP - není divu, vzhledem k tomu, že města často dostávají peníze od vyšších úrovní vlády.

Otázka, na kterou tento dokument odpovídá, však je, jak nastavit NSSP - jaký postup nejlépe funguje? Odpovědí je sledovat proces použitý v projektu PROSPERITY a zřídit národní pracovní skupinu pro SUMP (NSSP) ve vaší zemi. Další informace o přístupu k pracovní skupině naleznete zde. Chcete-li získat více informací o národních programech na podporu SUMP, podívejte se do příslušného tematického průvodce SUMP2.0 na www.mobilityplans.eu

Popis problému

Chceme udržitelnější dopravu v našich městech, takže potřebujeme více SUMP. Města v mnoha zemích naslouchají národním vládám, protože stanovují standardy a zákony, a často poskytují peníze - životně důležité rámcové podmínky pro úspěšné fungování SUMP. Pokud však národní vláda neví o SUMP, ani o tom, čeho se města v udržitelné dopravě snaží dosáhnout, ani o problémech, které mohou tyto rámcové podmínky pro města způsobit, když se snaží implementovat svůj SUMP, pak může být pro města velmi obtížné dosáhnout toho, aby jejich dopravní systémy byly udržitelnější. To je důvod, proč koordinovaný národní program podpory SUMP může skutečně podpořit počet a kvalitu SUMP v zemi, a tím nakonec dosáhnout udržitelnějších dopravních opatření v dané lokalitě.

Kdo z toho profituje

Města i vlády členských států - a tedy konečně i občané - budou těžit z práce pracovních skupin při zřizování NSSP, protože to podpoří samotné SUMP a tím povede k realizaci udržitelnějších dopravních opatření. To pomůže zlepšit kvalitu života, zlepšit zdraví, snížit dopad dopravy na životní prostředí a zajistit spravedlivější dopravní systémy a přitom zajistit to, že města prosperují ekonomicky. Kromě toho bude pravděpodobnější, že budou splněny zákonné požadavky, například na emise skleníkových plynů, dekarbonizaci hospodářství a místní znečištění ovzduší.

Pracovní skupina podrobněji

Národní pracovní skupina na podporu SUMP (dále jen NTF z anglického National Task Force) je „orgánem vyšší úrovně“, který je pověřen přípravou půdy pro národní program SUMP nebo zlepšení stávajícího programu. Zpočátku se zpravidla nejedná o formální organizaci, ale postupně by měla zahrnovat a v ideálním případě by měla být vedena zástupcem vlády (ministerstva) na vnitrostátní úrovni, který má odpovědnost za otázky městské mobility. V projektu PROSPERITY bylo národní kontaktní místo pro SUMP obvykle organizací, která iniciovala pracovní skupinu, ale v mnoha zemích převzalo zodpovědnost později národní ministerstvo, což se díky jeho pozici ukázalo jako účinné řešení. Je však stále dobré mít zástupce vedoucího (obvykle Národní kontaktní místo pro SUMP), aby se snížilo riziko spoléhání se na jednu organizaci a často na jednu osobu.

Vnímání národní pracovní skupiny

K pochopení úlohy a fungování pracovní skupiny existují tři základní prvky.

1. Zapojení vyšších úrovní státní správy: NTF pracuje se zapojením veřejné správy na vnitrostátní nebo vyšší úrovni, která je odpovědná za udržitelnou (městskou) mobilitu.

Předsedou pracovní skupiny by v ideálním případě měl být někdo z této úrovně, a to osoba s rozhodovací pravomocí. Může se jednat o ministerstvo dopravy, státní správu dopravy nebo ekvivalent na regionální úrovni, kam jsou příslušné pravomoci v některých zemích přeneseny.

2. Závazek: to znamená, že pracovní skupina má úkoly, a není to jen neformální pracovní skupina bez jasné agendy, cílů a termínů. Opět to znamená, že pro efektivní práci sku-

pina musí mít pravomoc rozhodovat. V souvislosti s tím, aby skupina mohla pracovat efektivně, měla by být její velikost omezena (viz složení).

3. Hlavním cílem a úkolem je připravit a naplánovat implementaci národního programu SUMP nebo aktualizace stávajícího programu.

Příklad setkání národní pracovní skupiny v Maďarsku

Složení pracovní skupiny

Pracovní skupina potřebuje rozhodovací pravomoc převést své ambice do činnosti na vnitrostátní úrovni. Proto by v ní měli být ti „praví“ lidé a instituce, ale nemělo by jich být moc – skupina musí být produktivní a akceschopná. Kontaktování partnerů zastupujících instituce může být citlivou záležitostí. V závislosti na jejich stavu je

možné k jejich oslovení použít různé strategie: může být nutné formální pozvání (někdy tomu předchází kontaktování poštou nebo telefonním hovorem nebo osobním rozhovorem), aby některé z nich přesvědčily o důležitosti pracovní skupiny, zatímco pro ostatní partnery je vhodný neformální přístup.

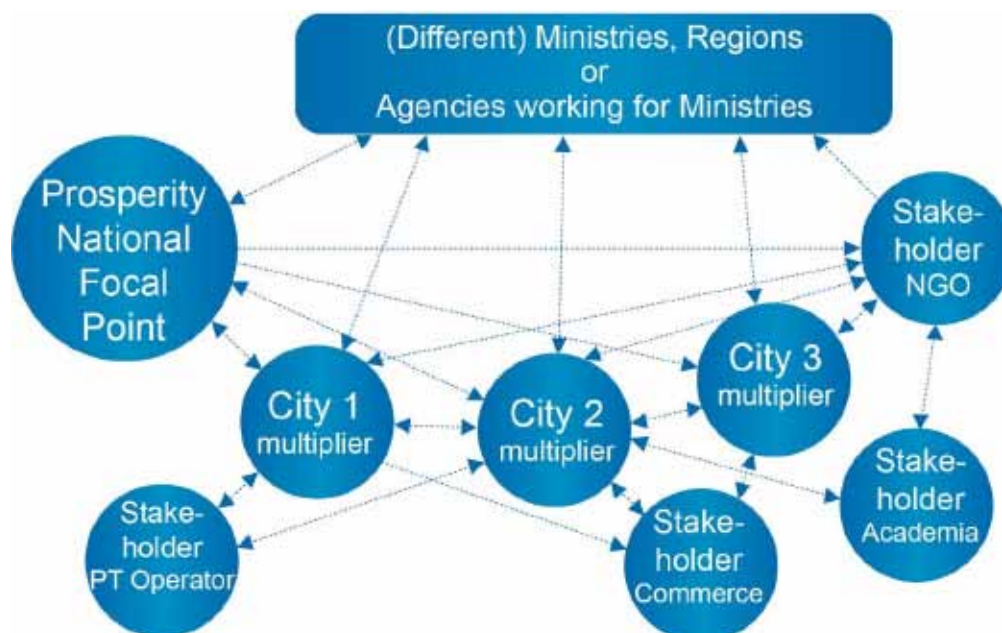
Hlavní otázka, kterou je třeba položit při rozhodování o členství ve skupině, je: „Kdo má na vyšších vládních úrovních politické kompetence týkající se městské/místní mobility?“ Některé z možných zúčastněných stran, které by se mohly zapojit, jsou následující (i když to není souhrnný seznam):

- zástupci několika měst aktivních v SUMP,
- organizace, jako jsou provozovatelé veřejné dopravy nebo jejich členské organizace,
- různá ministerstva, jako je doprava, regionální rozvoj a dokonce i finance, v závislosti na jejich příslušných povinnostech v souvislos-

ti se SUMP,

- nevládní organizace na národní úrovni, jejichž práce je relevantní pro udržitelnou dopravu,
- rozvojové agentury a
- akademická obec (jako v Německu) atd.

Níže uvedený obrázek ukazuje pochopení struktury pracovní skupiny a toho, jak se její členové vzájemně doplňují:

Příklad programu, viz. další stránka, který by měl zahrnovat odpovědi na následujících 6 nejdůležitějších otázek souvisejících s tvorbou programu SUMP:

1. Co je dobré, méně dobré a co chybí z analýzy stávajících národních a regionálních opatření na podporu SUMP v příslušné zemi?
2. Jak si stojí národní program SUMP, pokud existuje, v porovnání s tím, co dělají ostatní země?
3. Která z ideálních opatření v rámci národního programu SUMP jsou relevantní pro vaši zemi a proč?

4. Požadavek na prioritizaci opatření ve vašem NSSP.

5. Rozhodnutí, jak přispět k jejich vývoji a implementaci.

6. Vypracování akčního plánu na období příštích 3-5 let

V rámci projektu PROSPERITY se pracovní skupiny setkaly nejméně jednou za rok po dobu 3 let, přičemž vytvořily a ve většině případů zahájily implementaci plánu NSSP pro zavedení nebo zlepšení SUMP. Bylo zjištěno, že klíčové prvky pracovní skupiny jsou tyto:

- mít někoho „efektivního“ pro vedení procesu;
- mít silnou NFP integrovanou do rozhodovací skupiny SUMP;
- zajištění přímého propojení na propagační činnost SUMP, zajištění vazeb na jakékoli probíhající projekty s tématem SUMP; a
- propojení pracovní skupiny a SUMP s financováním ze strany EU.

OPATŘENÍ	TERMÍN IMPLEMENTACE	ODPOVĚDNÉ ORGÁNY
Koordinace a tvorba národního programu SUMP		
Návrh národního programu SUMP bude předložen místopředsedovi vlády pro životní prostředí a mobilitu	2019	IMT a PTF
Koordinační schůzky skupiny	Dvakrát do roka	IMT a PTF
Příprava národního programu SUMP na období 2024–2029	2023	IMT a PTF
Legislativa		
Finanční zdroje a další pobídky		
Podporovat význam plánování udržitelné mobility v rámci portugalského fondu pro energetickou účinnost a fondu veřejné dopravy	2019-2023	PTF
Metodika a pokyny		
Nová technická/ tematická brožura o městské logistice	2019	IMT a subdodavatelé
Nová technická/ tematická brožura o udržitelných inteligentních dopravních systémech	2020	IMT a subdodavatelé
Aktualizovat národní metodiku pro mobilitu	2020	IMT a subdodavatelé
Revize metodiky pro vypracování plánů mobility a dopravy	2021	IMT a subdodavatelé
Monitorování a vyhodnocování		
Průzkum udržitelné mobility	Každý rok	IMT
Schéma certifikace pro plány udržitelné mobility	2022	IMT a PTF
Informovanost, vzdělávání a výměna know-how		
Organizace národní konference o plánování udržitelné mobility	Každý rok	IMT a PTF
Informační bulletin o udržitelné mobilitě	Dvakrát do roka	IMT a PTF

IMT = INSTITUTO DA MOBILIDADE E DOS TRANSPORTES TERRESTRES INSTITUTO PUBLICO
 (Portugalské národní kontaktní místo pro SUMP)
 PTF = portugalská pracovní skupina

Příklad prvků národního programu SUMP v Portugalsku (některé z nich budou doplněny v budoucnu)

Nevýhody a rizika

Hlavní rizika spojená s národní pracovní skupinou jsou, že určité aspekty procesu prostě nefungují. K tomu může dojít z mnoha důvodů, které jsou charakteristické pro tyto druhy poloformální spolupracující organizace:

- Neexistuje žádný „efektivní“ vůdce nebo je vedoucí role zmatená nebo zpochybněná - například národní kontaktní místo SUMP se může pokusit převzít vedení, ale ministerstvo se domnívá, že by to měla být jeho role.
- Lidé v rámci pracovní skupiny nesdílejí společné cíle nebo k sobě navzájem velmi dobře nepasují (nejsou na jedné vlně).
- Členové pracovní skupiny neměli dostatečnou rozhodovací pravomoc, která by na ně byla přenesena, takže se vždy musí vrátit ke své domovské organizaci, aby mohli učinit rozhodnutí.
- Role nejsou jasné.
- Cíle pracovní skupiny nejsou jasné.

- Potřebný rozpočet není k dispozici - to může být docela omezující, ale i tak by to mělo stačit k zajištění funkčnosti schůzek a pořizování zápisů.

Je nepravděpodobné, že ze strany člena bude aktivní opozice vůči pracovní skupině, ale někteří členové budou více či méně podporovat činnost/jednotlivé body v závislosti na tom, jak vidí pracovní skupinu a její cíle ve vztahu k práci své vlastní organizace. Proto je důležité trávit čas stanovením jasných sdílených cílů.

Dobré příklady národních pracovních skupin

Příklad 1 - Německo

Ministerstva (např. Spolkové ministerstvo životního prostředí, ochrany přírody a jaderné bezpečnosti, Spolkové ministerstvo vnitra, stavebnictví a společnosti a Spolkové ministerstvo dopravy a digitální infrastruktury) společně pracovaly v NTF a pomohly dále rozvíjet plán k Národnímu programu SUMP.

NTF byl/je v Německu důležitou součástí projektu PROSPERITY. Členové NTF se pravidelně setkávali a diskutovali o různých tématech týkajících se SUMP, jakož i o vývoji národního podpůrného programu SUMP pro Německo. Všechna příslušná ministerstva a další důležité zúčastněné strany byly součástí NTF, díky čemuž byly diskuse v rámci NTF účelné a obsahově cenné. Byly vyvinuty a projednány různé návrhy na podpůrný program SUMP. Proto je NTF důležitou platformou pro další propagaci tématu SUMP v Německu. Protože se mnoho relevantních zúčastněných stran (2019) i nadále účastní procesu, může NTF v Německu výrazně ovlivnit další procesy rozvoje udržitelného plánování mobility.

Členové NTF zastupují řadu institucí a organizací z různých sektorů souvisejících s:

- Difu (Německý institut pro městské záležitosti; Deutsches Institut für Urbanistik), jako národní kontaktní místo (NFP)

- Spolkové ministerstvo dopravy a digitální infrastruktury
- Spolkové ministerstvo životního prostředí, ochrany přírody, stavebnictví a jaderné bezpečnosti
- Spolkové ministerstvo vnitra, budov a společnosti
- Státní ministerstvo hospodářství, energetiky, dopravy a regionálního rozvoje státu Hesensko
- Ministerstvo hospodářství, energetiky, dopravy a rozvoje státu Hesensko
- Sdružení obcí
- Odborné subjekty, jako je Centrum udržitelné městské mobility ve státě Hesensko
- Univerzity zkoumající dopravu
- Dopravní konzultační společnosti
- Profesní organizace, jako je Asociace územních plánovačů
- Města

Příklad 2 - Polsko

Polskou skupinu TF PROSPERITY tvořili zástupci NFP, ministerstva infrastruktury, města Katowice a externí odborník Dr. Marcin Wołek. V závěrečné fázi projektu se k týmu TF připojili zástupci Ministerstva investic a rozvoje, Centra pro dopravní projekty EU a Jaspers. Složení týmu stačilo k plnění úkolů. Pro jeho úspěch byla zvláště důležitá vedoucí role ministerstva infrastruktury a jeho předsednictví skupině.

Na setkáních TF byly kromě plnění základních úkolů souvisejících s tvorbou Národního podpůrného programu SUMP odsouhlaseny a projednány aktuální otázky spojené s realizací projektu PROSPERITY. Největším úspěchem skupiny TF bylo dohodnout se na konečné verzi národního programu SUMP, který připravila NFP, organizace SMG, a který oficiálně představil

náměstek ministra infrastruktury na propagační akci SUMP PROSPERITY na národní úrovni, kterého se zúčastnilo asi 140 zástupců místní správy, vědecké a průmyslové sféry.

Setkání pracovní skupiny TF mají pokračovat po dokončení projektu PROSPERITY v rámci pracovní skupiny oficiálně jmenované ministrem infrastruktury, rozšířenou o odborníky z vědecké obce a zástupce jiných měst. Hlavním úkolem skupiny TF bude provádění aktivity naplánovaných NSSP.

Náklady

Náklady na NTF jsou primárně časy zaměstnanců, s malým rozpočtem na cestování a zasjitě ní míst konání schůzek - finanční náklady jsou tedy nízké. Jak je však vysvětleno dříve, je životně důležité, aby členové pracovní skupiny byli zmocněni svou domovskou organizací, aby mohli rychle a efektivně přijímat rozhodnutí a pracovat s pracovní skupinou.

Možný budoucí vývoj

Nejpravděpodobnější budoucí vývoj je, že v některých zemích se pracovní skupiny mohou stát trvalými prvky prostředí městské mobility, zajišťujícím monitorování a další rozvoj NSSP v zemi.

Plánování udržitelné městské mobility (SUMP) je strategický proces, který definuje vizi města a jasně stanoví své cíle za účasti všech příslušných zúčastněných stran. Proces a metodika SUMP poskytuje vhodnou platformu a příležitost zvážit místo NSSP v systému nástrojů, které přispívají k dosažení konečných cílů města, a umožňují tak vytvoření správného rámce pro tyto systémy.

Autor

Prof. Tom Rye
Edinburgh Napier University
Transport Research Institute
Email: t.rye@napier.ac.uk
Internet: www.tri.napier.ac.uk

www.sump-network.eu

PRÁVNÍ UPOZORNĚNÍ: Za obsah této publikace nesou odpovědnost výhradně autoři. To nutně neodráží stanovisko Evropské unie. Evropská komise není zodpovědná za jakékoli použití informací obsažených v této příručce. Všechny snímky jsou poskytovány příslušnými partnery (pokud není uvedeno jinak) a jsou schváleny pro reprodukci v této publikaci

CIVITA S PROSPERITY čerpá z fondů evropského výzkumného a inovačního programu Horizon 2020, číslo grantové smlouvy 690636.

